

אומר אינן מצטרפין. הבגד והשק, השק והעור, העור והמפץ, מצטרפין זה עם זה. ר' שמעון אומר מה טעם (א) מפני שהן ראויין לטמא (ב) מושב.

פרק ח מ י ש י

[א] הנהנה בשוה (א) פרוטה מן ההקדש, אף על פי שלא פגם מעל דברי ר' עקיבה. וחכמים (ב) אומרים (ג) כל דבר שיש בו פגם לא מעל עד שיפגום. וכל שאין (ד) בו פגם, כיון שנהנה מעל. כיצד, נתנה קטלה בצוארה, טבעת בידה, שתת (ה) בכוס של זהב, כיון שנהנה מעל (ו). לבש בחלוק, כסה (ז) בטלית, בקע בקרדום (ח), לא מעל עד שיפגום. תלש מן החטאת כשהיא חיה, לא מעל עד שיפגום. כשהיא מתה, כיון שנהנה מעל. [ב] הנהנה (א) בכחצי פרוטה ופגם בכחצי פרוטה, או שנהנה בשוה (ב) פרוטה בדבר אחד ופגם בשוה (ג) פרוטה בדבר אחר, הרי זה לא מעל, עד

[ח] (א) ו, ל"ג מה טעם. (ב) ו, ראוי לטמא. [א] (א) ו, שוה. (ב) א, וטמאין. (ג) ו, חומרים. (ד) ו, וכל דבר שאין. (ה) ו, שחטה. (ו) ו, שחטית וטמא. (ז) ו, כיסה. (ח) ו, בקרדום. [ב] (א) ו, כסה. (ב) א, כחצי.

ושאין שעורן שוה וכאלו זה היפך הכלל הקודם, באר ר' שמעון טעם הדבר ואמר כי הטעם שהם מצטרפין מפני שיש לכולם ענין אחד כוללם והוא שכל אחד מאלו מטמא במושב הזה, וכיון שכל אחד לבדו מטמא במושב מצטרפין לטומאת מושב. ומסקנת ענין זה הוא שאנו חוששין לשויון השעור לטומאה בדברים המטמאין לא בדברים המתטמאין, ולענין זה נתכוון כאן באמרו הבגד והשק וכו' להעיר על דבר זה כדי שלא תטעה אותך הלכה זו, ואל תחשוב שהכלל שאמר ר' יהושע אינו כללי, אלא הוא כללי כמו שפירשנו.

[א] לא חלק ר' עקיבה אלא בדבר שדרכו שיחסר אלא שהוא נשתמש בו שמוש שאין בו חסרון ועשה את הדבר בכוונה לכך, כגון שלבש בגד של הקדש באמצע¹ והרי נתנאה בו ונהנה בשוה פרוטה, אלא שמפני שלבש אותו בין הבגדים ולא נתלכלך לא מחמת גופו ולא מן האבק לא פגם², ר' עקיבה מחייב הואיל וכך נתכוון בהנאה זו שלא יפגום, וחכמים אומרים הואיל ודרך הבגדים לבלות ולכלות לא מעל עד שיפגום³. וידוע כי הוזהב הטהור לא יחסר ממנו שעור מורגש ואפילו בכמה מאות שנים כל שכן במשך זמן מועט.

[ב] המשל בזה כגון שקרע⁴ סרט מבגד של הקדש ונתן אותו הסרט שקרע על בגדו ולבשו ונתנאה בו והרי נהנה בשוה פרוטה בקשוטו ולא פגם בסרט כלום, אבל פגם בבגד של הקדש שקרעו ממנו בשוה פרוטה, שזה נהנה ופגם, אלא שהדבר שפגם לא נהנה באותו הפגם עצמו, ואנחנו צריכים שתהא ההנאה והפגם בדבר אחד אם היה אותו דבר שיש בו פגם כמו שקדם, כגון שאכל דבר מן ההקדש והיה מה שאכל שוה פרוטה הרי זה נהנה ופגם בדבר אחד, ולמד

1 בדף פ, מוסיף בשולים "וסטאני בין ת'ובין" אמצעי בין שני בגדים. 2 בנדפס "שלבש אותו בסוף בגדיו לא הגיעו לכלוך לא מגופו ולא פגם" ושבש הוא. 3 דף יח א. 4 דף יט א. 5 בנדפס "אליעזר" וטעות הוא. 6 בנדפס "ואפילו רע" ק מודה בחטאת. 7 "קטע" קרע, חתך, ובהלכות מעילה

שיהנה (ג) בשוה פרוטה ויפגום בשוה פרוטה בדבר אחד. [ג] אין מועל אחר מועל במוקדשין אלא בבהמה (ה) וכלי שרת. כאי זה צד (ג), רכב על גבי בהמה ובא חברו ורכב ובא חברו ורכב, שתה בכוס של זהב ובא חברו ושתה ובא חברו ושתה, תלש מן החטאת ובא חברו ותלש ובא חברו ותלש, כולם (ג) מעלו. ר' אומר כל שאין לו פדיון יש בו מועל אחר מועל. [ד] נטל אבן או קורה של הקדש, הרי זה לא מעל. נתנה לחברו, הוא מעל וחברו לא מעל. בנאה בתוך ביתו, הרי זה לא מעל עד שידור תחתיה בשוה פרוטה. נטל פרוטה של הקדש, הרי זה לא מעל. נתנה לחברו, הוא מעל וחברו לא מעל. נתנה לבלן, אף על פי שלא רחץ מעל, שהוא אומר לו הרי המרחץ (ה) פתוחה הכנס ורחוץ. [ה] אכילתו ואכילת חברו, (ג) ו, שנהנה. [ג] (ה) ו, נהנה. (ג) ו, כלה. (ג) ו, כולן. [ד] (ה) ו, נרחץ.

[ד] אם נטל אבן או קורה של הקדש ואף על פי שפגם מפני שחסר את ההקדש אותו הדבר לא מעל עד שיהנה כפי הכלל שקדם, ובשעה שנתנה לחברו הרי נהנה ומעל, וזה שאמרנו וחברו לא מעל בתנאי שהיה החבר הזה הוא הגזבר שהיתה האבן הזו או הקורה תחת רשותו והשגחתו, ולפיכך לא מעל לפי שתחת רשותו היתה לפני שיתנה לו ותחת רשותו נשארה אחר שנתנה לו ולא באה לו הנאה.¹⁷ אבל אם לקח דבר מן ההקדש ונתנו לחברו שניהם מעלו, לפי שכל אחד מהן נהנה ופגם, זה נהנה בנתינת המתנה בטובת הנאה שבאה לו, וזה נהנה בקבלתה. ויראה לי שאין דין זה אלא במועלים בזדון, אבל בשגגה הרי הכלל כפי שכבר ידעת אין מועל אחר מועל.¹⁸ ואמרו בנאה בתוך ביתו, לא שבנאה ממש, לפי שמעל בלי ספק כיון שכבר נהנה במה שהוסיף בבנין באותה האבן, אלא הכוונה בזה אם נתנה דרך עראי על ארובה שבתקרת הבית או סתם בה חלון באחד הכתלים שהרי לא באה לו הנאה עד שישב וייהנה במה שתמנע ממנו השמש והרוח.¹⁹ ובלן, הוא בעל המרחץ, וההנאה שבאה לו היא שהוא נכנס מתי שירצה ולא ימנענו, ודון על פי ענינים אלה כל הדומה להן. [ה] אמרו בספרא²⁰ מגין אכל היום ואכל למחר

לדין זה ממה שאמר יתעלה במועל חטא⁸ ובאוכל תרומה בשגגה חטא⁹, אמרו מה חטא האמור בתרומה פוגם ונהנה ובמה שפגם¹⁰ נהנה אף חטא האמור במעילה פוגם ונהנה ובמה שפגם¹⁰ נהנה¹¹.

[ג] משמעל האדם הראשון הרי חלל אותו הקדש כמו שנתבאר בשני דקדושין¹², ולפיכך הנהנה באותו הדבר אחריו לא מעל. ודין¹³ זה אינו אלא בקדשי בדק הבית דוקא, ובתנאי שיהא הראשון הוציאו בשגגה במכר או במתנה, אבל אם הראשון נהנה ופגם בבהמה זו או בכלי זה ובא אחריו אחר ועשה כמוהו ואפילו אלף כולם מעלו. אבל קדשי מזבח הרי יש בהן מועל אחר מועל על כל פנים לפי שאם נתן זה חטאת לחברו מתנה ומכרה חברו לאחר כולם מעלו. ואמרו כלי שרת, רוצה בזה כלי השמוש כגון המצעות והקרדום וכיוצא בהן¹⁴, ומה שבין תנא קמא ור' הם קדשי מזבח שנפל בהם מום, ר' אומר שאם עבר ושחטן יקברו ואין להן פדיון ולפיכך יש בהן מועל אחר מועל. ותנא קמא אומר יפדו ולפיכך אין בהן מועל אחר מועל¹⁵ כלומר בבעלי מומין, אלא כיון שנהנה ופגם במכירתן¹⁶ מעל כמו שקדם בפרק זה, והנהנה באותה הבהמה אחריו לא מעל. ואין הלכה כר'.

15 בנדפס השמיט מן "ותנא קמא" עד כאן, וטעה בין שתי תיבות דומות. 16 "במכירתן" לא היה במה"ק, גם בנדפס ליתתה. והוסיפה רבינו עם הוספת הקטע הנ"ל כבה"ע¹³. 17 דף כ, א. 18 וכן כתב בהלכות מעילה פ"ו הל' ז. וכל קטע זה ומן "ויראה לי" עד כאן לא היה במה"ק, גם בנדפס ליתתה, והוסיפו רבינו במהדורה אחרונה. 19 דף כ, א. 20 ויקרא

פ"ו הל' א כתב רבינו "שהתיר". 8 ויקרא ה טו. 9 שם, כב ט. 10 בכ"י א, ובמשפגם. 11 דף יח ב. 12 מ"ח. 13 מכאן עד "ומה שבין ת"ק ור"י" לא היה במה"ק גם בנדפס ליתתה. 14 וכן כתב בהלכות מעילה פ"ו הל' ג — ה. ועיין כסף משנה וראב"ד בהשגותיו שם. ואלו ראה מרן הכסף משנה דברי רבינו אלה לא היה חולק על הראב"ד בהבנת דברי רבינו שם.

הנִיתוֹ וְהַנִּית (†) חֲבָרוֹ, אֲכִילָתוֹ וְהַנִּית (‡) חֲבָרוֹ, הַנִּיתוֹ (‡) וְאֲכִילָת חֲבָרוֹ, מִצְטָרְפִּין זֶה עִם זֶה אֲפִילוֹ (‡) לְזִמְנֵי מְרֻבָּה.

פ ר ק ש ש י

[א] השליח שעשה שליחותו, בעל הבית מעל. לא עשה שליחותו, השליח מעל. כיצד, אמר לו תן לי ^(ב) בשר לאורחין ונתן להן ^(ג) כבד, כבד ונתן להם בשר, השליח מעל. אמר לו תן להם חתיכה חתיכה, והוא אמר טלו שתיים שתיים, והן ^(ד) נטלו שלש שלש, כולם ^(ה) מעלו. אמר לו הבא לי מן החלון או מגלוסקמא והביא לו, אף על פי שאמר בעל הבית לא היה בלבי אלא מזה והביא מזה, בעל הבית מעל. אבל אם אמר לו הבא לי מן החלון והביא לו מגלוסקמא, מגלוסקמא ^(ו) והביא לו מן החלון, השליח מעל. [ב] שלח ביד חרש שוטה וקטן, אם עשו שליחותן ^(ז) בעל הבית מעל, לא עשו שליחותן ^(ח) השליח ^(ט) מעל. שלח ביד איש פקח ^(י) ונזכר

[ה] (א) הנייתו והניית. (ב) וו, והניית. (ג) וו, הנייתו. (ד) וו, ואפילו. [א] (א) וו, ל"ג לי. (ב) וו, לאורחים ונתן להם. (ג) וו, והם. (ד) וו, כולן. (ה) וו, או מן גלוסקמא. [ב] (א) וו, שליחותו. (ב) וו, הסנוני. (ג) וו, ציד פיקח.

בדעתינו כי באמרו מדעתי עקר השליחות לגמרי ולא ימעול בעל הבית, לפיכך השמיענו שהוא מועל כיון שנעשו דבריו ויותר, ואלו לא אמר מדעתי לא מעל השליח מפני שהוא מוסיף על שליחותו לא עוקר אותה ³. ואמרו אף על פי שאמר בעל הבית וכו' רצה להשמיענו בזה שהכלל הידוע אצלינו והוא דברים שבלב אינן דברים שהוא נוהג גם לענין מעילה ⁴. וגלוסקמא, כלי כמוזדה ודומיה.

[ב] אלו ואף על פי שאין להם שליחות בשאר דברים אלא שלענין המעילה הואיל ונעשת שליחותו מעל, יהיה השליח מי שיהיה ⁵. וכבר בארנו כמה פעמים שאין המזיד חייב במעילה, לפי שחטאו חמור מכדי שיתכפר בתשלום וקרוב, ואין חייב בה אלא השוגג כמו שבאר הכתוב ⁶. ואמרו ונזכר רוצה בזה נזכר בעל הבית והשליח יחד, אבל אם נזכר בעל הבית ולא נזכר שליח השליח מעל, וכאשר ידעו שניהם לפני שתגיע הפרוטה דרך משל לידי החנוני נפטרון מן המעילה, והחנוני שוגג לפי שלא ידע שהיא קדש, ואם

ואפילו לזמן מרובה בהעלם אחד, תלמוד לומר
תמעול מעל מכל מקום. ואמרו עוד שם מנין
לאכילתו ואכילת חברו הנאתו ואכילת חברו
ואפילו מכאן ^{למנוח} 21 לשלש שנים, תלמוד לומר תמעול
מעל מכל מקום. וענין אמרם אכילתו ואכילת חברו
שיאכל הוא ויאכיל את חברו, או ייהנה הוא
עצמו בדבר ויהנה את חברו בדבר אחר כגון
שכבדו ונתן לו בטובה הרי הכל מצטרף, ואם
נשלם ממנו שוה פרוטה כפי התנאים שקדמו
מעל, וכל זה ברור ממה שקדם.

[א] אף על פי שכלל הוא אצלינו אין שליח לדבר עברה¹, אלא שבמעילה אם שגג בעל הבית ואמר לשליח להשתמש ברכוש ההקדש ונשתמש השליח כמו שנצטווה וגם הוא לא ידע ולא שנה כלום ממה שנצטווה בו הרי בעל הבית מעל הואיל ונעשו דבריו, הסמיכו את זה לאמרו יתעלה וחטאה הנפש ההיא², רומז לאותו אשר שגג תחלה וחשב שזה חולין וצוה להשתמש בו. ואמרו והוא אמר טלו שתיים שתיים, בתנאי שיאמר השליח טלו מדעתי שתיים שתיים, שהיה עולה

מב ב. וכמ"ש רבינו לעיל פ"ה הע' 8 — 9. ובנדפס הגיה מדעתו "ואשמה הנפש ההיא" במדבר ה ו. וראה תיו"ט שתמה על כך. והדברים פשוטים. 3 דף כ, ב. ובנדפס "ולא גורע ממנה" וטעות הוא. 4 דף כא א. 5 דף כא א, כר' יוחנן. 6 ויקרא ה טו.

ה טו, בשנויים, והובא לפנינו בדף יט ב בשנויים.
21 בב"י א, מיכן.

1 קדושין מב ב. בבא קמא נא א. עט א. 2 אין פסוק כן, ושגיאת שגרה שבעל פה הוא. וצ"ל וחטאה בשגגה, ויסקרא ה טו. דגמר חטא חטא מתרומה, וכדאיתא בקדושין

עד שלא הגיע אצל החנוני (ד), החנוני מעל לכשיוציא (ה). כיצד יעשה, נוטל פרוטה או כלי ואומר (ו), פרוטה של הקדש בכל מקום שהיא מחוללת על זה. שהקודש נפדה בכסף ובשוה כסף. [ג] נתן לו פרוטה ואמר (ב) לו הבא לי בחציה נרות ובחציה פתילות, הלך והביא לו בכולה פתילות או בכולה נרות (ג), או שאמר לו הבא לי בכולה נרות או בכולה פתילות, הלך והביא לו בחציה נרות ובחציה פתילות, שניהם לא מעלו. אבל אם אמר לו הבא לי בחציה נרות ממקום פלוני ובחציה פתילות ממקום פלוני, והלך והביא לו נרות מבית פתילות ופתילות מבית נרות, השליח מעל. [ד] נתן לו שתי פרוטות, ואמר (ב) לו הבא לי אתרוג, והלך והביא לו בפרוטה אתרוג ובפרוטה רמון, שניהם מעלו. ר' יהודה אומר בעל הבית לא מעל, שהוא אומר לו, אתרוג גדול הייתי מבקש והבאת לי קטן ורע. נתן לו דינר זהב, אמר לו הבא לי חלוק, הלך (ג) והביא לו בשלש ג' חלוק ובשלש (ד) טלית, שניהם מעלו. ר' יהודה אומר בעל הבית לא מעל, שהוא אומר לו, חלוק גדול הייתי מבקש והבאת לי קטן ורע. [ה] המפקיד מעות אצל השלחני, אם צוררין לא ישתמש בהן (ו), לפיכך אם הוציא מעל. אם מותרין (ג) ישתמש בהן, לפיכך אם הוציא לא מעל. אצל בעל הבית, בין כך ובין כך לא ישתמש בהן (ב),

(ד) וו, חנוני. (ה) וו, כשיזיאל. (ו) וו, ויאמר. [ג] (א) וו, אומר. (ז) וו, נרות או נכולה פתילות. [ד] (א) וו, אומר. (ב) וו, נשלשה. [ה] (א) וו, נהם. (ז) וו, מותרים.

לו נעשת שליחותו ומעל בעל הבית. וכן מעל השליח שגם הוא נשתמש⁷ מדעתו בשהו פרוטה. ור' יהודה אומר לא נעשת שליחותו לפי שאלו קנה לו אתרוג בשתי פרוטות כפי שנתן לו כי אז היה שוה ארבע פרוטות והיה כפלים מזה⁸ שהביא לו בלי ספק וזהו ענין אמרו והבאת לי קטן ורע. וכך הוא אומר בבבלי. וכבר בארנו⁹ כי דינר זהב עשרים וחמשה דינרין של כסף והם ששה סלעים בקירוב. וחלק ר' יהודה בדבר שאפשר לומר בו גדול וקטון, אבל אם אמר לו דרך משל קנה לי במעה בטנים וקנה לו בחצי מעה בטנים ובחצי מעה דבר אחר שניהם מעלו, ובתנאי שיביא מן הבטנים בחצי מעה מה ששוה מעה כמו שקדם¹⁰. ואין הלכה כר' יהודה.

[ה] כבר בארנו כמה פעמים כי שלחני הוא "אלצירפי"¹¹. וחנוני כל בעל חנות כגון הבשמים והגנרין¹² וזולתם. ולפי שעיקר הדין בדיני ממונות המפקיד אצל השלחני מעות שאינן צרורין בצרור בקשר משונה או יהא עליהן חותם, לפי שכל שאינן כן נקראין מותרין¹³, יש לו להשתמש

נשתמש באותה הפרוטה אז ימעול כפי הכללים שבפרק הקודם, ולפיכך אמר החנוני מעל לכשיוציא. אבל אם ידע גם החנוני קודם שיוציא שהפרוטה שבאה לידו היא של הקדש והרי כבר נתערבה עם כל מעותיו ורצה שיהא מותר לו להשתמש בהם לכתחלה ולא יחטא, אין לו תקנה אלא שיחלל אותה כמו שאמר.

[ג] אמרו צניהם לא מעלו, פשוט ממה שקדם, לפי שבעל הבית לא נעשת כל שליחותו, וגם השליח לא שנה כל מה שנאמר לו אלא עשה המקצת ושנה במקצת, ואין באותו המקצת שעשה בו שליחותו שזה פרוטה שאז היה מועל בעל הבית, וגם אין במקצת ששנה בו שזה פרוטה שאז היה מועל השליח, כי פרוטה בלבד נתן לו, ויתר הדברים ברורים.

[ד] אמרו שניהם מעלו, במה דברים אמורים
בשהיה אותו האתרוג שזה שתי פרוטות ואותו
הבגד שזה דינר, אומר תנא קמא הואיל וכבר
קנה לו מה שאמר והרי הוא שזה הדמים שנתן

12 "ואלגאריין". ובנדפס "והתגרים" וט"ס הוא.
13 מן "בקשר משונה" עד כאן לא היה במה"ק, והוסיפו
רבינו במהדורה אחרונה.

7 בנדפס "הוסיף" וטעות הוא. 8 בנדפס "ויהיה כמו זה שהביא" וטעות הוא. 9 כרות פ"א מ"ז. 10 דף כא ב. 11 "החלפן" ובנדפס "ידוע".

לפיכך אם הוציא מעל. החנוני כבעל הבית דברי ר' מאיר. ר' יהודה אומר כשלחני. [ו] פרוטה של הקדש שנפלה לתוך הכיס, או שאמר פרוטה בכיס זה הקדש, כיון שהוציא את הראשונה מעל דברי ר' עקיבה. וחכמים אומרים^ב עד שיוציא את כל הכיס. מודה ר' עקיבה באומר פרוטה מכיס^ג זה הקדש, שהוא מוציא והולך עד שיוציא את כל הכיס.

[ו] א' ו, לוונרים. (ג) ו, ון הכיס.

[ו] פשוט הוא כי ענין אמרו יוציא ושהוציא, אם הוציא ושלם בצרכיו לא שהוציא מן הכיס. והדבר שמודה בו ר' עקיבה הוא אם אמר לא יפטר כיס זה מפרוטה הקדש¹⁵, או דברים שמשמען ענין זה, או אומר שאינו מועל עד שישתמש בכל מה שבכיס, אבל אם נשתייר בו פרוטה תהיה אותה הפרוטה הקדש ולא ימעול. ואין הלכה כר' עקיבה.

בהן כמו שנתבאר בשלישי דמציעאה¹⁴, יצא מזה שאם מסר מעות של הקדש לשלחני ולא הודיעו שהן הקדש ונשתמש בהן מפני שאינן צרורין, הרי זה פטור מן המעילה, וכאלו אותו שהפקידן אצלו אמר לו להשתמש בהן ושליחותו עשה ולפיכך לא מעל, וגם המפקיד לא מעל מפני שלא אמר לו כלום. וכל הדברים ברורים על הדרך שפירשנו. והלכה כר' יהודה.

14 מ"א. 15 דף כב א.

ברין רחמנא דסייע בהדן